

Vinkkejä virallisille kääntäjille:

Liike-elämän sopimukset ja vastaavat asiakirjat, yksityishenkilöiden päästö- ja tutkintotodistukset, työtodistukset, lääkärintodistukset ja viranomaisten antamat tai vaatimat asiakirjat (virkatodistukset, syntymä- ja kuolintodistukset, avioliittoasiakirjat, testamentit, kaupparekisteriotteet ym.) ovat tyypillisiä asiakirjoja, joihin virallisen kääntäjän vahvistus tarvitaan.

Virallisen kääntäjän ns. vakuuslauseke merkitsee, että kyseessä on oikea ja koko lähtötekstiä vastaava käänös. Jos lähtötekstistä tarvitaan vain osittainen käänös eli lähtötekstin ote, on suositeltavaa liittää käänökseen lähtötekstin jäljennös, johon on merkitty kääntämättä jääneet kohdat yliviivauksin.

Virallisen kääntäjän on aina syytä ottaa selvää käänöksen käyttötarkoituksesta ja kohdemaasta. Kun hänellä käänätetään esimerkiksi sopimus pohja, johon on tarkoitus myöhemmin lisätä sopijapuolten allekirjoitukset ja päiväykset, ei käänökseen laiteta vakuuslauseketta, koska silloin se ei enää vastaa lähtötekstiä. Virallisen kääntäjän tekemänä käänöksestä tulee alkuperäinen ja laillisesti pitävä ilman em. vakuuslauseketta ja kääntäjän allekirjoitusta kun sopijapuolet asianmukaisesti allekirjoittavat ja päiväävät sopimuksen tai muun asiakirjan. Oikeaksi vahvistettuun käänökseen ei saa lisätä mitään, sillä käänös liittyy lähtötekstiin sellaisena kuin se oli ennen kuin se käännettiin. Tätä periaatetta on joskus vaikea selittää käänöksen tilaajalle, mutta olen saanut useamman lakimiehen hyväksymään sen.

Mitä tehdä, kun lähtötekstissä on ”koodattua tietoa”, esim. henkilötunnus, jonka sisältö on itsestään selvä lähtökielisellemme mutta ei kohdekielisellemme lukijalle. Jotta lähtö- ja kohdekielinen lukija olisivat samantarvoisessa asemassa, lisäämme käänökseeni joko suluissa tai alaviitteenä: ”henkilötunnus, jossa syntymäaika muodossa pv-kk-vuosi ja henkilökohtainen tunnusosa; kääntäjän huomautus”.

Sain aikanaan ns. näpättyksen somilleni kun käytin termiä virallinen käänös. Minulle huomautettiin, että virallisen kääntäjän tekemää tai vahvistamaa käänöstä ei voi kutsua siten, koska attribuutti ”virallinen” viittaa viranomaiseen, mitä suurin osa virallisista kääntäjistä ei suinkaan ole – en ainakaan minä. Siksi käyn epätoivoista kamppailua virallinen käänös –termin käyttöä vastaan ja puhun sen sijaan virallisen kääntäjän vahvistamasta käänöksestä. Tämä termiongelman juontaa juurensa vuoden 1988 lakiuudistukseen, jolloin tutkinnon suorittaneen ammatinharjoittajan nimeksi tuli virallinen kääntäjä, vaikka ei viranomainen olekaan. Terminologinen ristiriitahan siitä syntyi.

Liisa Fellman-Paul
virallinen kääntäjä